

Analysis of the Theory Book for Art History: Introduction, Evaluation, and Critique of Aesthetic Theories

doi:10.22034/JIVSA.2023.400880.1090

ISSN (P): 2980-7956

ISSN (E): 2821-2452

Vahideh Ostovar*

*Corresponding Author: Vahideh Ostovar Email: vahideh.ostvar@semnan.ac.ir

Address: * MA Student in Art Research, Faculty of Art, Semnan University, Semnan, Iran

Citation: Ostovar, V. (2024), Analysis of the Theory Book for Art History: Introduction, Evaluation, and Critique of Aesthetic Theories, *Journal of Interdisciplinary Studies of Visual Arts*, 2024, 3 (5), P. 68-80

Received: 19 May 2024

Revised: 23 Aug 2024

Accepted: 28 Sept 2024

Published: 28 Sept 2024

Abstract

The theory of art history, as a comprehensive and profound perspective, delves into the examination and interpretation of artistic works through the lenses of culture, history, society, and philosophy, thereby shedding light on various aspects of these works. This theory draws upon sociological, historical, cultural, and philosophical insights in its quest to uncover the depth and multi-layered nature of artistic creations. The forthcoming research aims to provide a critique, adhering to appropriate scholarly standards, of the book *"Theory for Art History"* by Jae Emerling. This book serves as a comprehensive and valuable guide to exploring and analyzing the concepts and foundations of this pervasive field. With a brief introduction, it presents prominent figures in contemporary theory, such as Freud, Marx, Nietzsche, and Deleuze, alongside twenty-six key thinkers from Adorno to Žižek for the reader's consideration. The central question of this research will be to determine the significance of this book in relation to the theory of art history and aesthetics. Information from the text will be gathered through documentary collection and analyzed descriptively and analytically, thus employing a qualitative research approach. Consequently, the primary objective of the research is to identify the importance and distinctiveness of this book in comparison to other works in this field and to explore the relationship between the theory of art history and the philosophy of art. The research findings indicate that art history and theoretical discourse in art are intertwined. These two elements have coexisted since ancient times and play a significant role in the interpretation and evaluation of artistic works, thereby providing further justification for the forthcoming study. Moreover, a better understanding of art and its role in societies is achieved through theoretical discussions in art history.

Keywords: Art History, Critical Theory, Art Discourse, Art Criticism, Aesthetics

* MA Student in Art Research, Faculty of Art, Semnan University, Semnan, Iran

Introduction

The theory of art history engages in a detailed examination and interpretation of artistic works, offering a multifaceted understanding by analyzing these creations through the lenses of culture, history, society, and philosophy. By doing so, it provides deeper insights into the various dimensions and meanings embedded within artworks. This theoretical approach is not limited to mere aesthetic appreciation; rather, it constitutes a broader investigation into the influences and contexts that shape art. It considers how historical events, cultural dynamics, and societal shifts contribute to artistic creation, thus allowing us to explore the complex relationships between art and its environment. This theory draws heavily from various academic fields, including sociology, which helps explain how social structures, power relations, and class dynamics influence artistic production and consumption. Historical insights offer a chronological understanding of how art has evolved over time, revealing the continuity or disruption of styles, techniques, and themes. Cultural studies contribute by uncovering the symbolic meanings, rituals, and traditions that artworks embody, demonstrating how art reflects or critiques cultural norms and values. Philosophy, particularly aesthetics, is another crucial component of art history theory as it delves into questions of beauty, meaning, and the very purpose of art. By integrating these diverse perspectives, art history theory uncovers the deep and multi-layered nature of artistic creations, revealing that each piece of art is not merely a visual experience but a product of a complex web of influences. This theory helps us recognize that art is a reflection of the human condition, shaped by a wide range of factors that contribute to its richness and depth. In essence, this comprehensive approach provides a framework for better understanding the role of art in society, culture, and history.

Research Review

The book begins with a concise yet highly informative introduction, providing readers with a solid foundation before delving into the core content. Following this introduction, the book offers a comprehensive overview of some of the most influential figures in contemporary theory, focusing on thinkers who have made significant contributions to cultural theory and their relevance to the study of art history. Among these influential figures, the works of Freud, Marx, Nietzsche, and Deleuze are explored in detail, discussing how their theoretical frameworks have shaped our understanding of art and its relation to culture, society, and the human psyche. The text then introduces

twenty-six pivotal thinkers, each of whom has left an indelible mark on the intellectual landscape of art interpretation. The book highlights key figures such as Theodor Adorno, Martin Heidegger, and Jean-François Lyotard, among others, offering readers an in-depth examination of their philosophical perspectives and how these have influenced the field of art history. Through these discussions, the book presents a broad yet nuanced range of intellectual approaches, allowing readers to appreciate the diversity of thought that has shaped the analysis and interpretation of art across different periods and styles. Each theorist is presented not only in terms of their specific contributions to cultural theory but also with a clear emphasis on how their ideas enrich our understanding of the art-historical process. The book outlines how these intellectual frameworks provide deeper insights into the aesthetic implications of art, particularly regarding how art can be interpreted in relation to broader cultural, social, and philosophical contexts. By examining the influence of these thinkers, the book emphasizes the multi-layered nature of art history, demonstrating how theory and philosophy play a crucial role in unraveling the complexities of artistic expression and its impact on society. Consequently, the primary objective of this research is to identify the importance and distinctiveness of this book in comparison to other works in this field and to explore the relationship between the theory of art history and the philosophy of art.

Research Methodology

The information for this research will be gathered primarily through documentary collection, utilizing a range of relevant texts, documents, and archival materials. This method involves sourcing and compiling data from written records, historical accounts, scholarly works, and other pertinent documents that contribute to a deep understanding of the subject. By relying on these sources, the research taps into a wealth of existing knowledge, providing a comprehensive foundation for analysis. Once the information is collected, it will be analyzed both descriptively and analytically. This means that the research will focus not only on summarizing and describing the data but also on interpreting and critically evaluating it. Descriptive analysis involves presenting the data in a clear, structured manner, allowing for a thorough overview of the material. It aims to organize the gathered information into coherent patterns, themes, or categories. Conversely, analytical examination will delve deeper into the implications and underlying meanings of the data, seeking connections, patterns, and insights that may not be immediately apparent. This dual approach of descriptive and analytical analysis is central to the

research methodology, as it allows for a nuanced and in-depth understanding of the subject matter. By interpreting the collected information from multiple perspectives, the research will illuminate various complexities, offering more than just surface-level insights. Overall, this methodology reflects a qualitative research approach, which is particularly suitable for studies that seek to explore concepts, meanings, and subjective interpretations. Through the use of documentary collection and a combination of descriptive and analytical techniques, the research aims to provide a thoughtful and comprehensive understanding of the topic at hand.

Research Findings

The research findings indicate that art history and theoretical discourse in art are deeply intertwined and interconnected. These two fundamental elements have coexisted throughout history, dating back to ancient times, and continue to play a significant and influential role in the interpretation, evaluation, and understanding of artistic works. This relationship not only enriches the analysis of art but also enhances the appreciation of its various forms and expressions across different cultures and eras. Consequently, the interplay between art history and theory provides further justification for the forthcoming study, as it underscores the importance of examining these aspects comprehensively. Moreover, engaging in theoretical discussions within the context of art history leads to a more nuanced understanding of art and its multifaceted role in society. Through these discussions, scholars and practitioners can explore how art reflects, challenges, and shapes cultural, social, and political contexts. Theoretical discourse allows for a critical examination of artistic intentions, the reception of artworks, and the evolving nature of artistic movements. By analyzing these factors, researchers can better appreciate how artistic expressions are informed by historical events, social dynamics, and philosophical ideas. In essence, this interconnectedness highlights the necessity of incorporating both historical and theoretical perspectives when studying art. It encourages a holistic approach that recognizes the value of interdisciplinary inquiry. The interplay between art history and theory not only facilitates a richer understanding of individual artworks but also sheds light on broader artistic trends and movements. Therefore, it becomes increasingly clear that the relationship between art history and theoretical discourse is not merely academic; it is vital for fostering a deeper appreciation of art's significance in human experience. This understanding ultimately supports the foundation of the forthcoming study,

paving the way for more profound insights and interpretations of artistic practices throughout history.

Conclusion

The research findings underscore the intricate and mutually enriching relationship between art history and theoretical discourse in art. By revealing how these two elements have coexisted since ancient times, it becomes evident that they play critical roles in the interpretation and evaluation of artistic works. This interconnectedness not only enhances our appreciation of individual pieces but also fosters a more comprehensive understanding of broader artistic trends and movements across various cultures and eras.

Furthermore, engaging in theoretical discussions within the realm of art history provides valuable insights into the complex ways in which art reflects and shapes societal values, cultural narratives, and historical contexts. This approach encourages scholars and practitioners to adopt a holistic perspective, recognizing the significance of interdisciplinary inquiry in art studies. By examining how artistic expressions are influenced by social dynamics, political realities, and philosophical ideas, we gain a deeper appreciation for the multifaceted role that art plays in human experience. In conclusion, the interplay between art history and theoretical discourse not only validates the significance of the forthcoming study but also emphasizes the necessity of integrating historical and theoretical perspectives in art research. Such an approach enriches our understanding of the complexities of artistic practices and reinforces the idea that art is a vital medium for exploring and interpreting the human condition. As we continue to investigate these relationships, we open up pathways for deeper insights and more profound interpretations, ultimately enhancing our engagement with the diverse and dynamic world of art.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approve of the content of the manuscript and agree on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper

تحلیل کتاب نظریه برای تاریخ هنر: معرفی، ارزیابی و نقد نظریه‌های زیباشناختی

ISSN (P): 2980-7956

ISSN (E): 2821-2452

doi:10.22034/JIVSA.2023.400880.1090

وحیده استوار*

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۲/۳۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۷/۰۷

چکیده

نظریه تاریخ هنر به عنوان یک دیدگاه ژرف به بررسی و تبیین آثار هنری می‌پردازد. این نظریه، در پی کشف عمق معانی و چند لایه‌ای بودن مفاهیم آثار هنری است و از علوم جامعه‌شناسی، تاریخ‌شناسی، فرهنگ‌شناسی و حتی فلسفه بهره می‌برد. تحقیق پیش رو سعی دارد با رعایت قواعد مناسب، نقدی از کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» اثر *یانه امرینگ*، ارائه دهد. کتاب «نظریه تاریخ هنر» به عنوان یک راهنمای جامع و شایسته به بررسی و تحلیل مفاهیم و مبانی این حوزه فراگیر می‌پردازد. این کتاب با مقدمه‌ای مختصر، نظریات شخصیت‌های برجسته نقد هنر معاصر، مانند فروید، مارکس، نیچه و سوسور، همراه با بیست و شش متفکر اصلی از آدورنو تا اسپیواک را شرح می‌دهد. محوری‌ترین سؤال پژوهش این است: ارزشمندی این کتاب با محوریت نظریه تاریخ هنر و زیبایی‌شناسی در چیست؟ در این تحقیق اطلاعات به روش اسنادی جمع‌آوری و به شیوه توصیفی تحلیلی، محتوای کتاب بررسی شده است. لذا رویکرد پژوهش کیفی خواهد بود. هدف اصلی این پژوهش، شناسایی محتوای کتاب، اهمیت آن، تمایزش با دیگر تألیفات در این زمینه و ارتباط نظریه تاریخ هنر و فلسفه هنر است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در این اثر، تاریخ هنر و نظریه‌پردازی در هنر با یکدیگر پیوند خورده‌اند. این دو عنصر، از زمان‌های باستان تا به امروز، در کنار یکدیگر حضور داشته‌اند و نقش مهمی در تفسیر و ارزیابی آثار هنری دارند، که این مطلب دلیلی بر ضرورت مطالعه این کتاب است. همچنین درک بهتری از هنر و نقش آن در جوامع از طریق نظریه‌پردازی در تاریخ هنر به دست می‌آید.

کلیدواژه‌ها: تاریخ هنر، نظریه انتقادی، گفتمان هنر، نقد هنر، زیباشناختی

*نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران vahideh.ostvar@semnan.ac.ir

تفہیم و تحلیل این نظریات، به ما کمک می‌کند تا بهترین روش‌ها و ابزارها را برای درک و تفسیر آثار هنری در طول زمان بیابیم. با توجه به این موارد، نوشتن مقاله‌ای در مورد نظریه برای تاریخ هنر و نقد و تحلیل کتاب مرتبط می‌تواند به توسعه دانش و فهم ما از هنر کمک کند. کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» به‌عنوان یک منبع تازه ترجمه و منتشر شده در زمینه تاریخ هنر، اطلاعات مقدماتی و کلیدی در خصوص نظریه‌پردازان هنر ارائه می‌دهد. این کتاب به بررسی و تحلیل نظریات مختلفی که در زمینه زیباشناسی و تاریخ هنر ارائه شده، می‌پردازد و سعی در ارزیابی و نقد آن‌ها دارد. این تحلیل‌ها و نقدها می‌توانند به دانشجویان، پژوهشگران و افراد علاقه‌مند در زمینه هنر و تاریخ هنر کمک کنند تا تئوری‌ها را درک و استفاده کنند. تحلیل کتاب نظریه برای تاریخ هنر به دلیل نقدها و انتقاداتش، به توسعه دانش در زمینه زیبایی‌شناسی و تاریخ هنر کمک می‌کند. همچنین این کتاب می‌تواند به ارتقاء فرهنگ تحقیق در حوزه نقد هنر رهنمون شده و زمینه‌های مناسبی برای پژوهش‌های بعدی فراهم کند. به‌علاوه بررسی این کتاب قادر است در بهبود روش‌های آموزش و تدریس در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی در زمینه هنر و تاریخ هنر مفید باشد و به شناخت بهتری از تاریخ هنر و تأثیرات نظریات زیباشناختی بر آن بیانجامد. در نتیجه، این تحلیل و نقد می‌تواند به‌عنوان یک موضوع مهم و پراهمیت در حوزه هنر و تاریخ هنر مطرح شود که تأثیرات گسترده‌ای در این زمینه‌ها دارد. اهداف موردنظر این پژوهش شامل، معرفی و بررسی کتاب نظریه برای تاریخ هنر به همراه ارزیابی محتوا و موضوعات مطرح شده در آن است و تلاش دارد که نقدی دقیق از نظریه‌های زیباشناختی کتاب را ارائه می‌دهد. در این بررسی، نقاط قوت و ضعف هر نظریه زیباشناختی برجسته می‌شود. همچنین تأثیرات این نظریات بر تاریخ هنر مورد بررسی قرار می‌گیرد و رویکردها و روش‌های استفاده شده در کتاب تحلیل می‌شوند. تاریخ هنر، رویدادها و آثار هنری را در طول زمان ارزیابی کرده و نظریه هنر اصول و مفاهیمی را برای تحلیل هنر ارائه می‌دهد. این دو حوزه در ارتباط متقابلی قرار دارند که تفسیر تاریخ هنر به‌وسیله نظریه‌های هنری و برعکس، به توسعه و بهبود هر دو کمک می‌کند. با این پیش‌زمینه، می‌توان پرسش‌های تحقیق را بدین گونه طرح کرد: کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» چه محتوایی را بیان می‌کند؟ و نظریه‌های زیباشناختی معرفی شده در کتاب کدام موارد هستند و چگونه ارزیابی می‌شوند؟ به نظر می‌رسد تأثیرات این نظریات بر تاریخ هنر و جوامع فرهنگی بسیار پررنگ بوده و پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده و بهبود آموزش در این کتاب ارائه شده است.

پیشینه پژوهش

در بحث‌های مرتبط با نظریه انتقادی در زمینه تاریخ و هنر، تحقیقات فراوانی انجام شده است که بیشتر آن‌ها در قالب کتب، مقالات و ژوئش‌های قابل ارجاعی منتشر شده‌اند. این آثار به‌طور مختصر برخی از مسائل مورد بررسی را آورده و تحلیل می‌نمایند. موارد زیر از منابع قابل ذکر در این زمینه است. کتاب «درآمدی بر نظریه و اندیشه‌ی انتقادی در تاریخ هنر»، نوشته حمید کشمیرشکن و منتشرشده توسط نشر چشمه، به تبیین این موضوع می‌پردازد که چگونه برخی نظریه‌ها می‌توانند در توسعه‌ی یک متن تاریخ هنر به ما یاری رسانند. نویسنده در اینجا بیان می‌کند که شناخت و آگاهی نویسنده در خصوص میزان قدرت تعقل، علاقه‌ها و گزینش‌ها تعیین‌کننده است (کشمیرشکن، ۱۳۹۶). کتاب «روش‌ها و نظریه‌های تاریخ هنر» نوشته آن‌دالوا و ترجمه شده توسط سید سعید حسینی و آناهیتا مقبلی و منتشرشده توسط نشر فخرآکیا، به معرفی دیدگاه‌های مهم جاری در زمینه تاریخ هنر می‌پردازد تا پژوهشگران و دانشجویان را با رویکردهای متنوع و

نگارش و ترجمه کتب فنی، به‌ویژه در زمینه‌های هنری، همواره از چالش‌هایی برای اعضای مجمع بین‌المللی و به‌خصوص جامعه فارسی‌زبان بوده است. ترجمه دقیق و رعایت اصطلاحات متداول در فضای کار ایران، همچنین تطابق با آخرین تحولات مربوط به هنر در بازه‌های زمانی محدود (به‌خصوص در دوران معاصر) از مسائلی است که نویسندگان و مترجمان این حوزه با آن مواجه هستند. در این مسیر، ترجمه کتبی که به بنیان‌های هنری و ادبی مرتبط با فرهنگ‌های مختلف اشاره می‌کنند، چالش‌های خود را دارند. هنگامی که یک کتاب را مطالعه می‌کنیم، از طرفی به آن واکنش نشان می‌دهیم و از سوی دیگر می‌توانیم تجربیاتمان را از آن به دیگران منتقل کنیم. نقد کتاب به‌عنوان یک زمینه برای انتقال تجربیات به دیگران عمل می‌کند، به‌طوری‌که آن‌ها نیز بتوانند از آن استفاده کنند. یکی از نکات مهم درباره نقد کتاب این است که آن تنها به خلاصه کردن محتوای کتاب محدود نمی‌شود؛ بلکه شامل تحلیل و بررسی‌های نقادانه است. در نقد، هدف، محتوا، کیفیت و اهمیت کتاب برای یک حوزه علمی خاص ارزیابی می‌شوند، نقاط قوت و ضعف کتاب‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرند و منتقد ارزیابی می‌کند که آیا نویسندگان موفق بوده‌اند در اثبات یک نظریه با استفاده از شواهد قابل قبول یا در دستیابی به اهداف اعلامی یا چنین توفیقی را کسب نموده‌اند. نقد کتاب همچنین می‌تواند بپرسد که آیا اهداف کتاب با استانداردهای تخصصی حوزه موردنظر منطبق است یا خیر؟ (یونسی، ۱۳۹۴، صص ۲۵۴ و ۲۵۳). در فضای علمی تئوری هنر، ارتباط یک اثر هنری با تاریخچه فرهنگی، راهنمای ماست تا عمق و اهمیت آن را درک کنیم، همچنین، این ارتباط ما را قادر می‌سازد تا روابط زمانی و فرهنگی این آثار را به‌طور کامل متوجه شویم. تعریف تاریخ و فرآیند داوری درباره آن در هر دوره‌ای، به‌وضوح با توجه به شرایط زمانی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی مربوط به آن دوره موردبررسی قرار می‌گیرد. درواقع، دیدگاه تاریخ‌نگار در هر دوره، نمایانگر نوع شناخت او از جامعه‌ای است که در آن زمان زندگی می‌کند (رستم بیگی و زاویه، ۱۳۹۳، ص ۳۶). هنر، به‌عنوان یک ابزار ارتباطی، قادر است معانی و ارزش‌های عمیق را به‌وسیله زبان بی‌کلام خود، با مخاطبان به اشتراک بگذارد. هر دوره در تاریخ، از شیوه‌های هنری خاص خود برخوردار است که عکس‌العملی از مواضع فکری و ایدئولوژی‌های آن دوره را منعکس می‌کند.

نظریه‌های پس‌زیباشناختی هنر و نظریه‌های انتقادی هنر، هدفشان به چالش کشیدن دیدگاه‌های معمول و صرف حقیقی از هنر است. آن‌ها به‌سوی پرسش‌هایی از معنا و هستی هنر از یک منظر تاریخی حرکت می‌کنند و ارتباط آن با حقیقت را موردبررسی قرار می‌دهند (شاهنده و نودری، ۱۳۹۲، ص ۳۷). امروزه این گفتمان به‌عنوان مفهوم کلیدی در فلسفه، اجتماع و سیاست غربی مطرح است. این گفتمان از طریق بررسی و نقد مفاهیمی مانند سلطه، زور، قدرت، مهاجرت، نژادپرستی و تبعیض جنسی شکل می‌گیرد (فرکلاف، ۱۳۷۹، ص ۱۰). کتاب‌هایی با مضمون «نظریه تاریخ هنر»، از آثار مهم و تأثیرگذار در زمینه تاریخ هنر و نظریه‌پردازی هستند که مورد توجه هنرمندان، پژوهشگران و دانشجویان قرار دارد. کتاب‌هایی با این مضمون، در سال‌های اخیر، به یکی از منابع اساسی برای درک و تحلیل اصول و مفاهیم اساسی هنر تبدیل شده است. در طول دهه‌ها، تاریخ هنر به‌عنوان یک حوزه علمی و تحقیقاتی پویا، به دنبال یافتن رویکردها و روش‌های نظری پیشرفته برای تحلیل و توصیف هنر و آثار هنری بوده است. از این رو، کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» با ارائه یک مجموعه از نظریه‌ها و مفاهیم مبتنی بر ادبیات پیشرفته و رویکردهای نوین، تلاش می‌کند تا یک چارچوب تحلیلی جامع برای مطالعه هنر فراهم آورد.

ناهمگون در این زمینه آشنا سازد (دالو، ۱۳۹۶). آیه نا اسفندیاری در مقاله‌ای به نام «نظریه‌هایی درباره تاریخ هنر»، به تبیین رویکردها و دیدگاه‌های حاکم بر سیر تاریخ هنر در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فلسفی، روان‌شناختی و غیره می‌پردازد و به‌گونه‌ای شاید بتوان عنوان تاریخچه تاریخ هنر را بر آن اطلاق کرد. در این مقاله، دیدگاه‌های کلیدی و آثار صاحب‌نظرانی که در تحول این مسیر نقش سازنده داشته‌اند، مورد بررسی قرار می‌گیرد (اسفندیاری، ۱۳۸۳). کتاب «نظریه نهادی تاریخ هنر»، نوشته جورج دیکی و ترجمه شده توسط ابوالفضل مسلمی، به تبیین نظریه نهادی هنر بر اساس شروط لازم برای شکل‌گیری اثر هنری می‌پردازد و به تفصیل در این زمینه بحث می‌کند. این کتاب به‌عنوان موضوع پژوهش‌های متمم به نظریه انتقادی تاریخی در حوزه هنر مورد بررسی قرار می‌گیرد (دیکی، ۱۳۸۷). یونه عبدالکریم‌زاده نیز در پایان‌نامه خود با موضوع «گفتمان تمدن و تاریخ هنر ایران با رویکرد نظریه میشل فوکو» بیان می‌کند: تاریخ هنر ایران با ورود اسلام به سرزمین ایران، به جایگاه جدیدی رسید. این تحقیق به واکاوی نقش و تأثیر اندیشه‌های خارجی بر فرهنگ و هنر ایران پرداخته و راهکارهایی برای حفظ هویت فرهنگی معرفی می‌کند (عبدالکریم‌زاده، ۱۳۹۵). سیده عابده محمدی در پایان‌نامه خود با موضوع «تحلیل انتقادی شیوه‌های تاریخ‌نگاری هنر معاصر ایران» بیان می‌دارد که در کتاب «تحولات تصویری هنر ایران»، نوشته سیامک دل‌زنده، به تحلیل هنر معاصر ایران پرداخته شده است و این نشان می‌دهد که چگونه از دیدگاه‌های نوین تاریخ‌نگاری، می‌توان به شناخت عمیق‌تری از این هنر دست یافت (محمدی، ۱۳۹۸). محدثه یوسفی کیاسرائی در پایان‌نامه خود به با موضوع «تاریخ اسلام و ایران در کتاب تاریخ تمدن ویل دورانت»، به بررسی دیدگاه‌های ویل دورانت در زمینه تاریخ و تمدن، به‌ویژه در موضوع فرهنگ و ارزیابی دقیق داده‌های تاریخی و تحلیل‌های ارائه شده توسط نویسنده می‌پردازد (یوسفی کیاسرائی، ۱۴۰۱). نوآوری پژوهش حاضر، در تلفیق دو حوزه مهم هنری، یعنی تاریخ هنر و نظریه هنر است؛ به‌طوری‌که با ارائه تحلیل‌های نظریه‌محور بر روی رویدادها و آثار هنری، به توضیح و درک عمیق‌تری از ارتباط و تأثیرات متقابل این دو حوزه می‌پردازد. این پژوهش به ارتقای دیدگاه‌های موجود در حوزه هنر و به دست‌آوردن برداشت‌های جدیدی از مفاهیم هنری و تأثیرات آن‌ها بر جوامع و فرهنگ‌ها کمک می‌کند.

روش پژوهش

در این نوشتار با هدف نقد کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» از رویکرد توصیفی تحلیلی استفاده شده است که شامل تحلیل موضوعی، تحلیل نقادانه و مقایسه با نظریات مختلف در زمینه تاریخ هنر است. به این منظور از منابع معتبر ادبیات مرتبط با تاریخ هنر و نظریه‌های هنری استفاده شده تا به تحلیل عمیق‌تری از مطالب کتاب پرداخته شود. منابعی که مورد استفاده پژوهش قرار گرفته است شامل کتب معتبر تاریخ هنر و نظریه هنر، مقالات علمی و نظرات برجسته در این حوزه می‌شود. از این رو تحلیل موضوعی با بررسی مفاهیم و مباحثی که در کتاب مطرح شده‌اند، آغاز شده است. سپس پژوهش با تحلیل نقادانه، به ارزیابی دقیق‌تری از استدلال‌ها و پیامدهای نظریه‌های مطرح شده در کتاب پرداخته است. همچنین، از مقایسه با نظریات مشابه دیگر نیز برای ارزیابی عمق و پوشش محتوایی کتاب استفاده می‌شود.

۲. مبانی نظری تحقیق

۲-۱. نظریه‌های تاریخ هنر

اصطلاح «نظریه انتقادی» امروزه در علوم اجتماعی و علوم انسانی

گسترش یافته است که به نظریه‌های معاصر در زمینه‌های مختلف اشاره می‌کند، از جمله مواردی مثل: تاریخ، فرهنگ و جامعه را دربرمی‌گیرد. این نظریه‌ها مانند فمینیسم، تحلیل روانکاوانه، نشانه‌شناسی و ساختارگرایی شناخته می‌شوند. کاربرد آن‌ها در تاریخ هنر در سال‌های اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته و مورخان هنر باهدف بهبود روش‌های سنتی تاریخ‌نگاری، به آن توجه ویژه‌ای داشته‌اند. این نگرش بین‌رشته‌ای در تحقیقات هنری و تاریخی از اهمیت بسیاری برخوردار است (مقبلی و حسینی، ۱۳۹۴: ۱۹۲).

۲-۲. کتاب نظریه برای تاریخ هنر

کتاب «نظریه برای تاریخ هنر»، نوشته یائنه امرلینگ، توسط نشر حرفه هنرمند منتشر شده است و به‌عنوان یک راهنمای مهم برای دانشجویان در مقاطع تحصیلات تکمیلی هنر معرفی می‌شود. این کتاب به‌طور خاص به بررسی ارتباط نظریه‌های انتقادی با تاریخ هنر می‌پردازد و مفاهیم اساسی این دو عرصه را مورد بررسی قرار می‌دهد. از جمله موضوعات مطرح‌شده در کتاب، می‌توان به هستی‌شناسی و معنای اثر هنری، نقش بیننده و تأثیرات اجتماعی و سیاسی هنر اشاره کرد. همچنین، زیباشناسی و نقد هنری نیز به‌طور جامع مورد بررسی قرار می‌گیرند. باوجود اینکه این کتاب به گذشته‌ی تاریخ هنر نگاه می‌کند، اما با ارائه نظریه‌های مدرن و معاصر، به‌روزرسانی و تجدیدنظر در مفاهیم هنری ارائه می‌دهد. از طریق معرفی متفکران برجسته و ارائه‌ی مفاهیم کلیدی، این کتاب به خوانندگان ارتباط بین نظریه و عمل در هنر را روشن می‌کند. همچنین، با تأکید بر رابطه بین تاریخ هنر و رشته‌های دیگر علوم انسانی و اجتماعی، به دانشجویان کمک می‌کند تا به طرز جامع‌تری به درک و تحلیل هنر بپردازند. درنهایت، با ارائه منابع برای مطالعه بیشتر، این کتاب به خوانندگان امکان مطالعه و تحقیق بیشتر در زمینه هنر را فراهم می‌کند.

نویسنده: یائنه امرلینگ، استاد هنر مدرن و معاصر در کالج هنر معماری دانشگاه کارولینای شمالی، شارلوت و مدیر برنامه افتخارات معماری، متولد ۱ ژوئن ۱۹۷۵ در نیوهیون، کانکتیکات، ایالات متحده است. وی دارای دکترای تاریخ هنر از دانشگاه کالیفرنیا، لس‌آنجلس است. امرلینگ نویسنده کتاب‌هایی چون «تئوری برای تاریخ هنر» (۲۰۰۵) و برنده جایزه عکاسی: «تاریخ و نظریه» (۲۰۱۲) است. آثار او در مجلات معتبری چون مجله فرهنگ بصری، تاریخچه عکاسی، فلسفه رادیکال و مجله X-TRA؛ فصلنامه هنر معاصر منتشر شده است. در حال حاضر، او در حال نوشتن کتابی درباره مفهوم زیبایی‌شناختی-تاریخی‌شناختی انتقال‌پذیری است. برخی از آثار اخیر او شامل هنرهای معاصر درباره معماری برگسون و هنر ماندگاری: نقاشی، عکاسی، فیلم و شماره ویژه مجله فرهنگ تجسمی با عنوان معماری است (URL 1; 2016).

مترجم: فریده آفرین، استادیار گروه آموزشی پژوهش هنر، در دانشکده هنر سمنان متولد سال ۱۳۶۲ است. او دارای مدرک کارشناسی‌ارشد و دکتری در رشته پژوهش هنر از دانشگاه الزهرا است. آفرین در زمینه‌های مختلفی از جمله زیباشناسی، فلسفه هنر، نقد هنری، مبانی نظری هنر مدرن و معاصر و مطالعات بینا رشته‌ای هنر فعالیت داشته و مقالات و مطالعات مفید و ارزشمندی را ارائه نموده است. او همچنین به ترجمه کتاب‌های معتبری می‌پرداخته است، از جمله کتاب «واسازی دریدا و هنرهای بصری» (۱۳۹۹) از انتشارات مهر نورو و «خوانشی پس‌ساختگرا از آثار عباس کیارستمی» که به همراه فرزانه سجودی و امیرعلی نجومیان در سال (۱۳۸۹) توسط انتشارات علم به چاپ رسیده است.

۳. فصول و مطالب ارائه شده در کتاب براساس خوانش مفاهیم هنر و زیبایی‌شناسی

در فصل پیشگامان، نویسنده به نظریات چند تن از آغازگران این عرصه از جمله زیگموند فروید می‌پردازد. فروید، با تمرکز بر والایش زدایی به علاوه لذت زیباشناختی، نقش بسیار مهمی در مطالعات ادبیات و تاریخ هنر داشته است. او در طول دوره کاری اش به هنر و ادبیات توجه ویژه‌ای داشته تا با استفاده از روش‌شناسی روانکاوی، تحلیلی عمیق ارائه دهد. نگرش فروید و نحوه ارتباط با آثار هنری و تفسیر آن‌ها را تغییر داده و فضای زیباشناختی را مجدداً تعریف کرده است که پیشنهادها و هنوز هم تأثیرگذار و ارزشمند برای نقادان و تاریخ‌هنرشناسان محسوب می‌شوند.

کارل مارکس: افکار کارل مارکس از طریق تأملات گسترده در انحصارات مارکسیسم، به وسعتی رسید که تأثیری عمیق بر فلسفه، جامعه‌شناسی، فرهنگ، نظریه ادبی و حتی هنر و سایر زمینه‌های انسانی داشته است. در دیدگاه مارکس، هنر نه تنها به عنوان نمایانگری از ایدئولوژی مورد استفاده قرار می‌گیرد، بلکه به عنوان چیزی بیش از یک ابزار سیاسی درک می‌شود. تنش‌های میان هنر و سیاست به وضوح پس از انقلاب روسیه آشکار شد، زمانی که جریان‌های آوانگارد و مرکزگرایی هنری به وجود آمدند و نقش دولت سوسیالیستی در دوره استالین به روشنی قابل تشخیص بود (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۲۷ و ۳۱).

نیچه: نیچه، درباره تجربه زیباشناختی صحبت می‌کند و می‌گوید هنر نه تنها جزء اساسی و جداناپذیر از واقعیت زندگی است، بلکه از آن به عنوان بخشی اساسی صحبت می‌کند. او به هنرمندان راستین که واقعیت‌های پنهان و معنوی را به تصویر می‌کشند، توجه می‌کند و از اهمیت زیبایی‌شناسی در ایجاد ارتباط با این واقعیت‌های پنهان سخن می‌گوید. به نظر او، این تجربه پنهان باید از طریق هنر احساس شود و همچنین باید غیرقابل دسترس و بازنمایی‌ناپذیر باشد. او هنر را به عنوان نیرویی برای نوآوری و ارتباط با دنیای رؤیاها توصیف می‌کند و تأمل در این تجربه‌ها را به عنوان درسی برای زندگی معرفی می‌کند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۳۹).

سوسور: تلاش‌های سوسور در تاریخ هنر تا حدی با مشکلاتی در پذیرش روبرو شده‌اند، اما اثرات آن بسیار گسترده است. وقتی این زبان‌شناس، دال را به عنوان تصویر صوتی خواند، نشانه‌شناسی سوسور به گفتمان هنر وارد شد. او نشانه را به عنوان «ضد واقع‌گرا» در تعریف واژگان و اصطلاحات مورد نظر قرارداد که این موضوع رابطه تنگاتنگی بین کار او و تمایل به سمت انتزاع را تأکید می‌کند. اهمیت کار سوسور برای نظریه انتقادی نه فقط به زبان او بلکه به نتایج حاصل از آن وابسته است (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۴۶).

آدرنو: آدرنو معتقد است که هنر باید خودمختار باشد و قادر به چالش کشیدن واقعیت و توهم‌ها باشد. او به ویژه به هنرهای آوانگارد توجه دارد که از طریق معماها و وقفه‌ها، محتوای حقیقت را بیان می‌کنند. ادعای آدرنو این است که هنر نباید تقلیدی از واقعیت باشد. بلکه نسخه‌ای رادیکال از آن واقعیت را نمایان کند و در برابر تولیدات فرهنگی مبتذل (kitsch) مقاومت نشان دهد (امرلینگ، ۱۴۰۰، صص ۵۲-۵۳).

جورجو آگامبن: در کتاب «انسان بدون محتوا»، آگامبن مفهوم هنر را بررسی می‌کند و معتقد است که ساختار اصلی اثر هنری در حال حاضر مبهم است، زیرا به یک هیچ خود نابودگر تبدیل شده است.

او با بررسی تاریخ زیباشناسی از افلاطون تا نیچه و مارکس، بیگانگی ما در دوران مدرنیته را در اثر هنری مورد بررسی قرار می‌دهد. آگامبن معتقد است که انسان در هنر با خطر از دست دادن بخشی ارزشمند از سرمایه فرهنگی مواجه است، همچنین با خطر زایل شدن فضای خاص جهانی که می‌تواند انسان را به موجودی قادر به کنش و شناخت تبدیل کند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۵۹).

لوئی آلتوسر: آلتوسر اظهار می‌کند که عملکرد خاص اثر هنری، با حفظ فاصله از واقعیت ایدئولوژی موجود است. او معتقد است که اثر هنری نمی‌تواند تأثیرات ایدئولوژیکی را کاملاً خنثی کند و این امر باعث می‌شود هنر نسبت به دیگر موارد، رابطه نزدیک‌تری با ایدئولوژی داشته باشد؛ بنابراین، برای ارزیابی یک اثر هنری، نباید فقط به زیبایی‌شناسی آن توجه شود، بلکه باید رابطه آن با ایدئولوژی نیز در نظر گرفته شود (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۶۹).

آلن بدیو: بدیو مُصر است که وجود هنر برای درک و برداشت جدید از سوژه، ضروری است. سوژه رخدادی وابسته به رخداد است تا به یک روند ساختاری از این رو متوجه می‌شویم هنر جنبه اصلی آموزه مادی‌گرایانه او درباره سوژه است. حقیقت هنری برای بدیو با یک رخداد شروع می‌شود، اما باید با سوژه‌ای استمرار یابد که وفاداری به رخداد را اجرا می‌کند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۷۴).

رولان بارت: آثار بارت در عمل نقادی معاصر، نقش مهمی در ارتقای درک اثر هنری دارند. به واسطه آن‌ها، پژوهشگران تاریخ هنر و منتقدان فرهنگی به چگونگی نگارش درباره اشیاء هنری و معنای آن‌ها توجه می‌کنند. این آثار از ما می‌خواهند تا اثر هنری را به بیشتر از یک متن یا شیء دیگر تقلیل ندهیم و به آن به عنوان یک واقعیت پویا نگاه کنیم (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۸۱).

ژرژ باتای: با مطالعه فلسفه ژرژ باتای و علاقه‌اش به هنر، به سرعت مشخص می‌شود که او یک پسامدرنیست است. مفهوم بدون فرم در مرکز مباحث فلسفی و هنری او قرار دارد. اهمیت او بهترین‌گونه در نمایشگاهی که در سال ۱۹۹۶ در مرکز هنری ژرژ پمپیدو با سرپرستی ایواکن بوا و روزالیند کراوس برگزار شد، با عنوان بدون فرم: راهنمای کاربردی به نمایش گذاشته شده است (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۹۰).

بودریار: بودریار در تحلیل خود از پسامدرنیسم، به معنای انتزاع به عنوان یک فرم جذاب در هنر توجه می‌کند. او با اشاره به نقاشی انتزاعی پس از جنگ، می‌گوید که اشیاء هنوز هم وجود دارند، اما در این نوع نمایش، هیچ معنا و هیچ دلالتی وجود ندارد. او به این معتقد است که انتزاعیت هنری می‌تواند یک فضای آزادی از معناها و ارجاعات ایجاد کند که این مسئله او را به یک راهگشایی از محدودیت‌های نشانه‌شناسی سوق می‌دهد (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۹۷).

والتر بنیامین: والتر بنیامین، مبنای اثر هنری را به دوران جدید در تاریخ هنر و بازتولید آن به صورت مرتبط می‌داند. او به مفهوم اصالت تأکید می‌کند و آن را به حضور یکتای اثر هنری در زمان و مکان مرتبط می‌بیند. بنیامین با مفهوم اصالت به حضور اثر هنری در حال حاضر و در محل آن اشاره می‌کند که این حضور بهتر از سنت یا شواهد تاریخی، معنای اصلی اثر را به ما منتقل می‌کند. این هاله یا ذات اثر هنری که نشان‌دهنده فاصله و ارتباط آن با دیگر بودگی تاریخی است، نمی‌تواند بازتولید شود (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۰۴).

پیر بوردیو: پیر بوردیو تبیین می‌کند که درک یک اثر هنری ناپایدار است و به عواملی مانند عادت‌ها و راه‌های دریافت کردن اثر هنری بستگی دارد. آثار او درباره توانش فرهنگی و ذوق، نگرش جدیدی را

نسبت به تماشاگر خیالی و تجسم اثر هنری ارائه می‌دهند. وی از مفهوم ذوق برای توجیه تفاوت‌های بین فرهنگ فاخر و فرهنگ نازل استفاده می‌کند و در تحقیقات خود به این نتیجه می‌رسد که سلاطین، همچون سایر اشکال سرمایه فرهنگی، نقش مهمی در تفاوت‌های طبقاتی دارند. بورديو باور دارد که این تمایزات بر پایه ذوق، به عنوان بخشی از عوامل مختلف، موجب تفاوت‌های طبقاتی می‌شوند و ذوق به طور کلی همه چیز را دسته‌بندی می‌کند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۱۴).

جودیت باتلر: جودیت باتلر، با مطالعات فمینیستی خود، به تاریخ هنر نگری تازه‌ای می‌آورد که از جنسیت خنثی نیز برخوردار است. تاریخ‌نگاران هنر فمینیستی، مانند گریزلا پولاک و لیندا ناکلین، نقش جنسیتی را در تاریخ هنر بررسی کرده و آثار باتلر تأثیرگذاری گسترده‌ای بر نسل جدیدی از تاریخ‌نگاران هنر، از جمله مردان داشته است. مطالعات فمینیستی، از آثار دیگران مانند آملیا جونز در زمینه مارسل دوشان و پرفورمنس آرت، از تأثیرات باتلر بهره برده‌اند. این تأثیرات به بازنامی جنسیت و بازنویسی قوانین و آیین‌های تاریخ هنر مرتبط بوده و شامل مسائلی مانند مردانگی و اقدامات هم‌جنس‌خواهانه است (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۲۲).

ژیل دلوز و فلیکس گتاری: بر اساس دیدگاه دلوز و گتاری بر آن است که هنر نه تنها از فکر و اندیشه بهره می‌برد، بلکه خود فکر و اندیشه را شکل می‌دهد. هنر را می‌توان به عنوان ریزومی، یعنی شبکه‌ای از اندیشه‌ها و احساسات دید. گفتمان هنری نیز از سنتز ادراک‌ها و احساسات تشکیل می‌شود و نه تنها از داوری و حکم. دلوز و گتاری از طریق تحلیل مفاهیم متنوع، به جریان‌ها و سبک‌های هنری مختلف پرداخته و اهمیت آن‌ها را تأکید می‌کنند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۳۳).

ژاک دریدا: ژاک دریدا در تحلیل‌های زیباشناسی خود، به دنبال سؤالات اساسی بوده که در آن مفاهیم زیباشناسی را بررسی می‌کند. او تأکید دارد که زیباشناسی بهترین شکل خود را با تعامل با نهاد‌های گفتمانی و غیرگفتمانی به دست می‌آورد. با آغاز سؤالات اساسی، مانند تعریف اثر هنری، به بررسی فلسفی زیباشناسی به خصوص با تأکید بر تفکر متافیزیکی در زیباشناسی کانتی می‌پردازد. دریدا به رابطه بین فهم عقل و زیبایی، به ویژه در کارهای کانت، توجه دارد و داوری زیباشناختی را به عنوان روشی برای ارتباط این دو مفهوم معرفی می‌کند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۴۲).

میشل فوکو: میشل فوکو در بیانیه‌های چالشی، به این نکته اشاره می‌کند که هنر در جوامع مدرن به یک موضوع اشیائی یا متخصصانه تبدیل شده و از دامان زندگی افراد دور شده است. او از زاویه‌ای آرمان‌گرایانه، به دنبال بررسی زیباشناسی اگزیستانس یعنی زیبایی در وجود (هستن در جهان)، است. این نگرش به زیباشناسی، به بررسی تفاوت‌ها و امکانات متعدد درون این‌همانی می‌پردازد، بدون اینکه از حوزه گفتمان فراتر برود. فوکو، از طریق کتاب بازاندیشی در تاریخ هنر به ارائه تحلیل‌های دقیق درباره پایه‌های نظم‌بخشی در تاریخ هنر و ارتباطات اخلاقی، اجتماعی و سیاسی در گفتمان تاریخ هنر می‌پردازد. او به جای محدود شدن به نقاشی، به بحث و پرسش‌های مربوط به بیننده فرضی اثر هنری می‌پردازد (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۵۴).

مارتین هایدگر: نظریه‌مارتین هایدگر در مورد اثر هنری این است که معنا و اهمیت هنر درگذشته و آینده توسط تعامل بین هنرمند و تماشاگر مشخص می‌شود، جایی که اثر هنری به واقعیت خود پیوند می‌خورد. اساس فلسفی هایدگر بر این اصل استوار است که دوره‌های زمانی مختلف با تفاوت‌هایی در فهم هستی تعریف می‌شوند. هرگاه اثر هنری به میان بیاید، این تفاوت‌های فهم

مختلف، نگرش‌ها و تمایلات متفاوتی را بروز می‌دهند. دوره پسامدرن با تکنولوژی به وضوح مشخص می‌شود که در این دوره، زیباشناسی به طور محسوس مسخره نمی‌شود، بلکه به عنوان یک دوره مخالف زیباشناختی مورد شناخت قرار می‌گیرد. اثر هنری نه تنها در چشمان تماشاگر و نه در نیت و قصد هنرمند، بلکه در وجود خود اثر هنری غرق است (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۷۰).

لوس ایریگاری: در نظر لوس ایریگاری، تجربه زیبایی یک پدیده پیچیده است که نمی‌توان آن را به یک مفهوم ساده تقلیل داد. این تجربه با عوامل دیگری در ارتباط است که به راحتی قابل ارزیابی نیستند و باعث لرزش و نقض نظم‌های ذهنی و ایدئولوژیک می‌شوند. ایریگاری به بررسی رابطه با رژیم اسکوپیک/نمایشی می‌پردازد که در آن تجربه زیبایی به طور کامل از واقعیت موجود خارج نمی‌شود و این امر باعث بقای سؤالات بی‌پاسخ درباره زیبایی می‌شود. آیا امکان وجود یک تجربه زیبایی بدون بیان دیگری از وضع موجود وجود دارد؟ این سؤال ایریگاری را به بررسی عمیق‌تری از زیبایی و زیباشناسی هدایت می‌کند که در آن با استفاده از اخلاق، با مسائل اجتماعی و فلسفی مانند مارکس و جودیت باتلر روبرو می‌شود (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۷۷).

ژولیا کریستوا: در دیدگاه ژولیا کریستوا، از طریق بررسی اثر هنری و مطرح کردن سؤالات مختلف مرتبط با تفسیر آن، به چالش کشیدن مسیر یک‌سویه نشانه‌شناسی سنتی می‌پردازد. او به دنبال ایجاد فوران امر نشانه‌ای درون سلطه تک‌تازانه امر نمادین است که چیزی کمتر از تغییر و تحول جذاب در فرد و جامعه نیست (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۸۴-۱۸۳).

ژاک لاکان: لاکان به تحلیل رابطه بین نمایش هنری و نیازهای ناخودآگاهمان مشغول است. او معتقد است که نگاه خیره ما به اثر هنری، ما را به ساختارهای گسترده‌تری از هویت و شخصیت می‌کشاند. آثار لاکان برای تاریخ‌نگاران و منتقدان هنر نقش مهمی دارند. اولاً باید خواسته‌ها و انگیزه‌های او را در نظر بگیرند و دوماً تحلیل‌های لاکان به عنوان نمونه‌های آموزشی برای تفسیر اثرهای هنری استفاده می‌شود تا به آن‌ها یاد داده شود چگونه به گفته‌های فردی که تحت درمان روانی قرار دارد، گوش دهند و آن‌ها را تفسیر کنند (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۱۹۳).

ایمانوئل لویناس: ایمانوئل لویناس، در تحلیل هنر و تاریخ هنر، به از بین بردن محدودیت‌ها در جایگاه هنر توسط وقفه و فاصله تأکید می‌کند. او رویداد زیباشناختی را به عنوان مرکز هر تفسیر هنری معرفی می‌کند و تأکید دارد که باید به تجربه‌ی زیبایی در هنر اهمیت داده شود، حتی اگر از شناخت معمول فاصله بگیریم. برای لویناس، مسئولیت اخلاقی به معنای ابراز تجربیات هنری نیست، بلکه به معنای مسئولیتی نسبت به دیگران است. او تأکید می‌کند که نباید تجربه زیباشناختی را فقط در روایتی از زندگی‌هایمان جای دهیم و باید این مفهوم را در مباحث مرتبط با تاریخ هنر و نظریه‌های انتقادی به ویژه نظریه پسااستعماری در نظر بگیریم (امرلینگ، ۱۴۰۰، ص ۲۰۰).

ژان فرانسوا لیوتار: ژان فرانسوا لیوتار در زیباشناسی امر والا، به مفهومی جدید از زیبایی می‌پردازد که از دیدگاه او، تجربه زیباشناختی سنتی و ادعاهای بازنامی آثار اصیل را به چالش می‌کشد. امر والا، یک رویداد خاص است که به تضعیف بنیادهای تاریخ هنر به عنوان یک علم کلاسیک می‌انجامد. برای لیوتار، وظیفه هنر پسامدرن، جداسازی بیننده از زمان و مکان است که با مبهم کردن مرزهای گفتمان منجر به آسان شدن مسیر برای زیباشناسی امر والا می‌شود. این روند شامل وقفه‌های سیاسی و اخلاقی در بهنجاری است که می‌خواهد ما را به

شاهد یا شرکت‌کننده‌ای در چنین رویدادهایی تبدیل کند، اما رویداد نمی‌تواند به دنیای محدودی محدود شود بلکه می‌تواند به آینده منتقل شود (امرلینگ، ۱۴۰۷ ص ۲۰۹-۲۰۶).

موریس مرلوپونتی: موریس مرلوپونتی، با اهمیتی که به خوانش زیباشناسی می‌دهد، تأثیرات بسیاری بر تاریخ هنر و فلسفه هنری دیگران گذاشته است. افکار او درباره تقدم ادراک، تأکید بر تجارب زنده و بدنمورد در ارتباط با جهان و دیدگاهش درباره نقاشی به‌عنوان یک ادراک پیشامفهوم از جهان، نشان از تلاش‌هایش در ارتقای هستی‌شناسی هنر دارد. این نشان می‌دهد که او به اهمیت دیرپای تاریخ هنر و نظریه‌های انتقادی اعطا کرده است (امرلینگ، ۱۴۰۰ ص ۲۱۵).

ادوارد سعید: ادوارد سعید با آثار خود، به مباحث هنرهای معاصر با تأکید بر مسائل جهانی‌شدن و تأثیرات سیاسی، اهمیت بی‌نظیری بخشیده است. نقد اومانستی سکولار او در ظهور پسامدرنیسم نقش کلیدی داشته و مقاله‌ای همچون مخالفان، مخاطبان، موسسان و اجتماع تأثیر زیادی بر تاریخ هنر و نظریه‌های پسامدرن داشته است. آثار سعید به‌ویژه در مجموعه ضد زیباشناسی: مقالاتی در باب فرهنگ پسامدرن ویرایش شده توسط هال فاستر، اثرگذاری قابل‌انکاری در تاریخ و نظریه هنر داشته‌اند (امرلینگ، ۱۴۰۰ ص ۲۲۲).

گایاتاری چاکراورتی اسپیواک: گایاتاری چاکراورتی اسپیواک با تأکید بر نظریه پسااستعماری، مطالعات فرهنگی و فمینیسم، نقش بسیار مهمی در درک تاریخ هنر ایفا می‌کند. او آثار هنری را مورد بررسی قرار می‌دهد که در زمینه استعمار و تبعیض از طرف استعمارگر و مستضعف شکل گرفته‌اند و به مسائل اخلاقی می‌پردازد. تاریخ‌نگاران هنری معتقدند که این گفتمان پیچیده، هویت‌ها، نمایش‌ها و مفاهیم را تشکیل می‌دهد. بنابراین، ادغام تبعیض نژادی، جنسیتی و طبقه باید به‌عنوان یک مجموعه پیچیده در نظر گرفته شود و نه به‌عنوان عناصر قابل تفکیک یا جداگانه. آثار اسپیواک به‌عنوان نمونه‌هایی از رویکردهای منتقدانه به فرهنگ و تاریخ‌نگاری، می‌توانند پیچیدگی‌های تولید فرهنگی و سابقه‌های آن را نشان دهند (امرلینگ، ۱۴۰۰ ص ۲۲۹ و ۲۳۰).

رابطه تاریخ هنر و نظریه انتقادی

در بخش رابطه تاریخ هنر و نظریه انتقادی، آمده که این اصل باید به‌عنوان یک موهبت تلقی شود، نه به‌عنوان یک بدنی بیگانه، بلکه به‌عنوان یک ذخیره نظریه که می‌تواند به تاریخ هنر ثمر بخشد. این موهبت به ما امکان می‌دهد تا شاهد آینده باشیم و آن را حفظ کنیم، نه فقط گواه گذشته باشیم. تاریخ هنر باید وظیفه خود را به‌عنوان یک موجود فعال و پذیرفته‌شونده به عهده بگیرد، تلاشی برای ساخت تجربه دیگری از هنر که از قدرت بسیار خاصی برخوردار است. این قدرت می‌تواند یادآور آستانه‌ای باشد که در آن بقاء و احیای هنر امکان‌پذیر است. بنابراین، وظیفه اخلاقی ما این است که این ادعای انسانی را درک کنیم و به‌سوی شناخت آن حرکت کنیم، همان‌طور که امانوئل لویناس می‌گوید: دقیقاً آنچه بعد از تکمیل همه چیز برای انجام دادن باقی می‌ماند، شناخت است (امرلینگ، ۱۴۰۰ ص ۲۳۷).

۳. بحث و بررسی

بررسی محتوای کتاب

تجزیه و تحلیل محتوای یک کتاب، بخش حیاتی و اساسی است که در نقد اثر نقش بسیار مهمی دارد. این تحلیل‌ها به خواننده امکان

می‌دهند تا معانی پنهان درونی اثر را به‌وضوح ببینند و اهمیت مخاطب را بیشتر از پیش درک کند. نظریات ساخت‌گرا، چون آراء رولان بارت، نشان می‌دهند که نویسنده به‌عنوان یک مفهوم ایدئولوژیک در نظر گرفته می‌شود که به مشروعیت نوشتن و خواندن پاسخ می‌دهد. او بیان می‌کند که متن پر از صداها و نمادهای پرداخته‌شده است که نمی‌توان آن را به یک مبدأ مشخص در نویسنده بازگرداند (مکاریک، ۱۳۸۵ ص ۳۱۴). کتاب نظریه برای تاریخ هنر اثری علمی ارزشمند در زمینه تاریخ هنر است که به‌عنوان راهنمایی جامع و دقیق برای تحلیل موضوعات مرتبط با نظریه‌پردازان این حوزه شناخته می‌شود. نویسنده با زبانی ساده و شفاف، مسائل پیچیده فلسفی و تاریخی را به خوانندگان ارائه داده و تلاش دارد اصول و مفاهیم آن را به‌وضوح شرح دهد. این کتاب به‌عنوان منبعی تحقیقی برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی هنر، به بهبود و توسعه دانش هنرپژوهان کمک می‌کند. نویسنده در این کتاب به بررسی رویکردها و دیدگاه‌های مختلفی که در تاریخ هنر از نظرات اجتماعی، اقتصادی، فلسفی و روان‌شناختی مطرح‌شده، می‌پردازد. همچنین به تأثیرات و ایده‌های اساسی نظریه‌پردازان بر تاریخ هنر پرداخته و دیدگاه‌های مهم افرادی را که نقش بسزایی در تحولات این حوزه داشته‌اند، مورد بحث قرار می‌دهد. هرچند متن کتاب به‌صورت کلی روشن و قابل‌فهم است، اما نیازمند آشنایی قبلی با مفاهیم مطرح‌شده است. ترجمه کتاب نیز با تلاش در انتخاب بهترین معادل‌ها برای اصطلاحات، کمترین ایراد املائی را دارد. هرچند ارجاعات داخلی ممکن است ابهاماتی داشته باشد. برای بهبود اثر، مناسب بود که نظریه‌ها به ترتیب تاریخی بررسی شوند تا خواننده بتواند تکامل این تئوری‌ها را بهتر درک کند. همچنین، اگر کتاب به تحولات و مسائل هنری معاصر توجه بیشتری می‌کرد، ارتباط بیشتری با خوانندگان جوان و فعالان هنری امروزی پیدا می‌کرد. اضافه کردن تصاویر و نمونه‌های آثار هنری به این کتاب، به‌عنوان یک ابزار آموزشی مؤثر، می‌تواند به خوانندگان در درک بهتر مفاهیم و نظریات مطرح‌شده کمک کند. این امر باعث تجربه یکنواخت‌تر و لذت‌بخش‌تری از مطالعه می‌شود و ارتباط بین نظریات و آثار هنری را برای خوانندگان ملموس‌تر می‌سازد. به‌طورکلی، تصاویر و نمونه‌های آثار هنری می‌توانند تجربه خواندن و فهم مفاهیم نظری کتاب را بهبود بخشند.

بایستگی ارزش نظریه زیبایی‌شناسی در تاریخ هنر

بدیهی است که نظریه‌های زیبایی‌شناسی در تاریخ هنر نقش بسیار مهمی را ایفا کرده‌اند. این نظریه‌ها به‌عنوان چارچوبی تحلیلی برای درک و تفسیر آثار هنری مورد استفاده قرار می‌گیرند و نقش بنیادینی در تشکیل دیدگاه‌ها و ارزیابی‌های ما نسبت به زیبایی و هنر دارند. نظریه‌های زیبایی‌شناسی در تاریخ هنر نقش کلیدی دارند و به‌عنوان چارچوبی تحلیلی برای درک و تفسیر آثار هنری استفاده می‌شوند. این نظریه‌ها اصول و مفاهیم لازم برای تحلیل زیبایی را فراهم می‌آورند و به ما کمک می‌کنند تا فرآیند خلق و تفسیر زیبایی را بهتر درک کنیم. آنها به ما ابزارهای لازم برای ارزیابی ساختار، فرم، محتوا، و مفهوم آثار هنری را می‌دهند و فهم عمیق‌تری از هنر و زیبایی ارائه می‌دهند.

برخی از اندیشمندان جریان‌هایی را وارد این حوزه کرده‌اند. هگل با نقد زیبایی‌شناسی عصر روشنگری و جایگزین کردن آن با رویکرد جدید، هنر را به‌عنوان نمود حقیقت در تاریخ معرفی کرد. او به جای تمرکز بر «ذوق»، به بررسی رابطه هنر و حقیقت پرداخت و هنر را در کنار دین و فلسفه به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تجلیات حقیقت دانست. در فلسفه هگل، هنر و فلسفه به قلمرو واحدی تعلق دارند و هنر از زیبایی‌شناسی صرف به فلسفه هنر ارتقا یافته است، هرچند که فلسفه در مقام بالاتری قرار دارد (مسگری و ساعتچی، ۱۳۹۲).

ص ۱۲۷). ژیل دلوز بر این باور است که جهان و انسان همواره در حال تغییر هستند. هنر تعاملی، به جای مخاطب منفعل، مخاطبی فعال و آفریننده می‌طلبد. این هنر به مخاطب اجازه می‌دهد تا تعامل خود در لحظه، در شکل‌گیری اثر هنری نقش داشته باشد. این فرآیند پویا و بدون ساختار ثابت، تجربه‌ای زنده و منحصر به فرد برای هر مخاطب ایجاد می‌کند و با مفاهیم دلوزی مانند سیوروت هماهنگ است (چوبک و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۹۷). دریدا معتقد است که هنر به عنوان یک تولید انسانی، در تلاش است تا شکاف‌های میان هنر و غیر هنر را پر کند. او بر این باور است که فلسفه متافیزیکی به جای مواجهه واقعی با این شکاف‌ها، آن‌ها را جعل می‌کند. برای مثال، به جای عبور از شکاف بین هنر و غیرهنر، متافیزیک مفهوم «هنر ناب» را جایگزین می‌کند و منطقی بین هنر ناب و غیرهنر ایجاد می‌کند که این منطقی نادرست و توهمی است. دریدا به این شیوه‌های فلسفی انتقاد می‌کند و این موضوع را در فصل «پاراگون» از کتاب «حقیقت در نقاشی» بررسی کرده است (زاهدی و نصری، ۱۴۰۰، صص ۱۵۶-۱۵۷). هایدگر هنر را به عنوان فرایندی می‌داند که جهانی جدید ایجاد کرده و امکان سکونت انسان در آن را فراهم می‌آورد. این جهان تازه به انسان دیدگاه جدیدی نسبت به اشیاء و محیط پیرامونش می‌دهد. برافراشتن این جهان نتیجه‌ای تصادفی نیست بلکه بخشی از ذات هنر است. هنرمند در این فرآیند نقشی تحمیلی ندارد و هنر به طور طبیعی این جهان را نمایان می‌سازد. همچنین، هایدگر بر این باور است که اخلاق و زندگی به عنوان حوزه‌های جداگانه نبوده و به طور طبیعی با تفکر و هنر در هم تنیده است (ذاکری و طونی، ۱۴۰۱، ص ۲۳). نظریه‌های زیبایی‌شناسی تحت تأثیر شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی قرار دارند و مفاهیم زیبایی و هنر به این شرایط وابسته‌اند. این نظریه‌ها به تحلیل آثار هنری و درک فرهنگ و شرایط اجتماعی مرتبط با آن‌ها کمک می‌کنند. هر تئوریسین با دیدگاه خاص خود، منظر جدیدی به هنر و زیبایی ارائه می‌دهد که به درک بهتر این مفاهیم کمک می‌کند.

هماهنگی و تقابل در گستره نظریه انتقادی هنر، تاریخ هنر و واقعیت‌های اجتماعی

هماهنگی نظریه انتقادی هنر، تاریخ هنر، و واقعیت اجتماعی می‌تواند به ما کمک کند تا یک درک گسترده‌تر و عمیق‌تر از هنر و نقش آن در جامعه به دست آوریم. این سه جنبه از هنر، هر کدام دارای تأثیرات خود بر یکدیگر هستند و ارتباطات پیچیده‌ای با یکدیگر دارند. هماهنگی بین این سه جنبه به ما این امکان را می‌دهد که هنر را به عنوان یک زبان فرهنگی و اجتماعی درک کنیم و ارتباطات پیچیده‌تری بین آثار هنری، تاریخ هنر، و شرایط اجتماعی برقرار کنیم. این تحلیل‌ها و تفسیرها به ما این امکان را می‌دهند که از بهترین‌ها بهره ببریم و یک درک عمیق‌تر و گسترده‌تر از هنر و فرهنگ به دست آوریم.

با بررسی اندیشه بزرگان این حوزه مشاهده می‌شود که کانت هنر را از منظر تاریخی بررسی نکرد و کارکرد تاریخی برای آن قائل نشد، اما هگل هنر را پدیده‌ای تاریخی می‌داند و بر جنبه‌های حقیقت‌جویانه و اجتماعی آن تأکید دارد. هگل معتقد است هنر مدرن به دلیل جدا شدن از کارکردهای اجتماعی خود، انتزاعی شده است. این دیدگاه بر آدورنو نیز تأثیرگذار است و او بر محتوای حقیقت‌جویانه و نقش اجتماعی هنر تأکید می‌کند (شاهنده و نوذری، ۱۳۹۲، ص ۳۸). آدورنو نقش هنر را به عنوان ابزاری برای نقد و تحلیل ساختارهای سلطه و سرکوب می‌بیند، که با کارکردهای سنتی هنر متفاوت است. او معتقد است هنر باید «انتقادی» و «رهایی‌بخش» باشد و به تغییر آگاهی اجتماعی کمک کند. به باور آدورنو، این نقش‌ها به «محتوای

معطوف به حقیقت» هنر مربوط می‌شود و مهم‌ترین چالش او بررسی رابطه بین هنر و حقیقت و نقش اجتماعی و معرفتی هنر است (شاهنده و نوذری، ۱۳۹۲، ص ۳۵). موریس بارس معتقد است که آثار هنری می‌توانند افکار و تخیلات را بارور کنند. او به پیام‌های انسانی و اجتماعی در هنر توجه دارد و به دنبال هنری است که با روحیاتش سازگار باشد و او را از مسیر خود منحرف نکند. از نظر بارس، هنر نه تنها ابزار کشف روحیات فردی و جمعی است، بلکه می‌تواند به دستیابی به جاودانگی نیز کمک کند (مهدی‌نژاد، ۱۳۸۳، ص ۲۰۲). هویت از تاریخ فردی و اجتماعی و از تعامل انسان‌ها با محیط و تاریخ ناشی می‌شود و با مباحثی مانند زیباشناسی مرتبط است. بدون درک زیبایی‌شناسی یک قوم، نمی‌توان انتظار حفظ هویت آن‌ها را داشت. به همین دلیل، تلاش‌های زیادی برای هدایت جریان‌های فرهنگی و هنری به سوی هویت‌سازی صورت گرفته، اما نتیجه‌چندانی حاصل نشده است (منصوری، ۱۳۹۶، ص ۴). تاریخ هنر نشان می‌دهد که هنر همواره از افکار و شرایط اجتماعی تأثیر گرفته است. هنر آوانگارد که از جوامع مدرن به وجود آمد نیز از این قاعده مستثنی نیست. انقلاب صنعتی زندگی انسان‌ها را تغییر داد و توجه افرادی چون کارل مارکس را به خود جلب کرد. مارکس با تحلیل روابط اجتماعی به اهمیت نیروی کار، سرمایه‌داری و وضعیت کارگران پرداخت. این ارتباط بین اندیشه و هنر باعث شد تا هنرمندان مدرن به تکنولوژی و صنایع جدید واکنش نشان دهند، که این موضوع در آثار آوانگارد‌های روسی که تحت تأثیر افکار مارکس بودند، دیده می‌شود (کلوگانی و شادقزویی، ۱۳۹۶، ص ۴۴).

تقابل میان تاریخ هنر، نظریه هنر و واقعیت اجتماعی نشان‌دهنده تأثیرات متقابل این عناصر در یک بافت اجتماعی و فرهنگی خاص است. این تقابل‌ها به ویژه به پویایی و نقش مؤثر هنر در جوامع اشاره دارند. هنر به عنوان یکی از اجزای اصلی فرهنگ و هویت اجتماعی، همواره در تعامل با شرایط اجتماعی و تاریخی خود بوده است. بررسی این تقابل‌ها می‌تواند به تحلیل و تفسیر واقعیت‌های متنوع در جوامع مختلف کمک کند. این موضوع همچنین به ما امکان می‌دهد تا پیچیدگی‌ها و چالش‌های مرتبط با تولید و درک هنر را از دیدگاه‌های مختلف بررسی کنیم. هر یک از این تقابل‌ها، دیدگاه‌های متفاوتی را در مورد نحوه عملکرد و تأثیر هنر در جوامع ارائه می‌دهند و به ما کمک می‌کنند تا به فهم عمیق‌تری از نقش هنر در شکل‌گیری و تغییر جوامع برسیم. اهمیت این بحث در این است که امکان دستیابی به دیدگاه‌های متنوع درباره هنر و نقش آن در زندگی انسانی را فراهم می‌کند و به ما درکی وسیع‌تر از ارزش‌ها و تأثیرات هنر در زندگی می‌دهد.

ارزش زیبایی‌شناسی در جوناگانه تئوریسین‌های فلسفه و تاریخ هنر

نظریه زیباشناسی یا فلسفه زیبایی، نقش کلیدی در مباحث فلسفی ایفا می‌کند و از دو جنبه مهم است. اولاً، این نظریه امکان درک و تحلیل مفاهیم فلسفی مرتبط با هنر و زیبایی را فراهم می‌آورد، و ثانیاً، ابزاری برای نقد آثار هنری بر اساس مفهوم زیبایی ارائه می‌دهد. یکی از سوالات بنیادی در این زمینه این است که آیا ارزش هنری یک اثر به زیبایی آن وابسته است یا خیر؟ پاسخ به این پرسش می‌تواند به روشن شدن جایگاه و اهمیت هنر در فلسفه کمک کند. تاریخ به دو معنی اصلی فهمیده می‌شود: اول، وقوعات گذشته و دوم، دانشی که درباره این وقایع ثبت شده است. اهمیت تاریخ در حفظ وقایع گذشته و آموزش تجربیات ارزشمند به معاصران است. در تاریخ‌نگاری، رویکردها از سنتی به مدرن تغییر کرده‌اند. به این صورت که تاریخ هنر ابتدا بر «یگانگی اثر هنری» تمرکز داشت و سپس به «مظهر فرهنگ برتر» و دیگر تأملات اجتماعی و روانشناختی تبدیل

شد. همچنین تاریخ‌نگاری مدرن نیز به رغم نقد به تاریخ‌نگاری سنتی، تحت تأثیر پیش‌فرض‌های فلسفی و اجتماعی زمان خود است و همواره خوانش‌های جدیدی از تاریخ ارائه می‌دهد که بیشتر به جای تمرکز روی حقیقت گذشته بر مخاطب معاصر متمرکز است. اهمیت تاریخ هنر به‌ویژه در این است که آثار هنری نمایانگر زندگی معنوی و فرهنگی انسان‌ها هستند (رستم بیگی و زاویه، ۱۳۹۳، ص ۵۰-۵۲). اهمیت تاریخ هنر به‌ویژه در این است که آثار هنری نمایانگر زندگی معنوی و فرهنگی انسان‌ها هستند.

نظریه زیباشناسی به بررسی رابطه هنر و واقعیت می‌پردازد و تحلیل می‌کند که آیا هنر صرفاً بازتاب واقعیت است یا قادر به شکل‌دهی به آن است. این نظریه معیارهایی برای ارزیابی آثار هنری ارائه می‌دهد که به درک دلایل زیبایی یا عدم زیبایی آثار کمک می‌کند. به‌طور کلی، زیباشناسی امکان تحلیل عمیق هنر و زیبایی را فراهم می‌آورد و مفاهیمی چون زیبایی، هنر، و خلاقیت را از منظر فلسفی بررسی می‌کند. این تحلیل‌ها می‌توانند به مباحث فلسفی درباره ماهیت هنر و ارتباط آن با اخلاق، جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی کمک کنند و نقش مؤثری در پیشرفت اندیشه‌های فلسفی ایفا نمایند. ارتباط بین فلسفه و تاریخ هنر نشان‌دهنده تأثیر متقابل این دو حوزه است. فلسفه با تحلیل مفاهیم و نظریات مربوط به هنر، به درک عمیق‌تر آثار هنری و ارزیابی آن‌ها کمک می‌کند. این تحلیل‌ها به تاریخ‌نگاران هنر این امکان را می‌دهند که از جنبه‌های نظری و فلسفی به بررسی آثار بپردازند و بینش‌های جدیدی از ارزش‌ها و معانی آن‌ها به دست آورند. در عین حال، تاریخ هنر با تجزیه و تحلیل تحولات فلسفی و نظریات مختلف در طول زمان، نشان می‌دهد که چگونه این تغییرات بر فهم و ارزیابی آثار هنری تأثیر گذاشته است. به این ترتیب، فلسفه و تاریخ هنر به‌طور متقابل به غنای شناخت ما از هنر و فلسفه آن کمک می‌کنند.

چرایی پرداختن کتاب به دیدگاه‌های فلاسفه مرتبط با زیباشناسی

نظریه زیبایی‌شناسی به عنوان بخشی از فلسفه هنر، به ما امکان می‌دهد تا به عمق معنا، ارزش، و جایگاه هنر در فرهنگ‌ها و جوامع بپردازیم. این نظریه‌ها شامل مفاهیم و تئوری‌هایی هستند که به توجیه و تبیین زیبایی و هنر کمک می‌کنند. با استفاده از این نظریه‌ها، می‌توانیم به سوالاتی درباره معنا و ارزش هنر پاسخ دهیم، پیچیدگی‌های تاریخی هنر را درک کنیم و تأثیرات هنر بر اخلاق، انسان‌شناسی و اجتماع‌شناسی را بررسی کنیم. فلسفه و زیبایی‌شناسی به‌ویژه در دنیای مدرن، ارتباطی پیچیده و تأثیرگذار دارند (بهشتی، ۱۳۸۲، صص ۲۱۴-۲۰۷). فلسفه هنر به عنوان شاخه‌ای نسبتاً جوان در فلسفه، در پی بررسی مفاهیم کلیدی چون «زیبا» و «هنر» است. این شاخه به طور عمده از زمان «باوم گارتن» به بعد به صورت نظام‌یافته در فلسفه پدید آمده و در دوره‌های مختلف تاریخ فلسفه نظیر رمانتیسیسم و پدیدارشناسی، توجه زیادی را به خود جلب کرده است. فلسفه هنر به دو حوزه اصلی متمرکز است که یکی شامل شناخت ماهیت زیبایی و دیگری تحلیل مفهوم هنر می‌شود. این مطالعات نه تنها به درک بهتر و عمیق‌تر از زیبایی و هنر کمک می‌کند، بلکه به شیوه‌های جدیدی در تفکر فلسفی منجر می‌شود که بر سایر شاخه‌های فلسفه نیز تأثیرگذار است. به‌ویژه، فلسفه زیبایی‌شناسی بر تأثیر شناخت حسی و زیبایی‌شناختی بر درک ما از جهان تأکید می‌کند، و این موضوع باعث می‌شود که نحوه برخورد فلسفی با مسائل معرفت‌شناسی و حقیقت نیز تغییر کند. به عبارت دیگر، پرداختن به فلسفه هنر و زیبایی‌شناسی، نه تنها نگرش ما به هنر و زیبایی را دگرگون می‌کند، بلکه بر کل فلسفه تأثیر می‌گذارد و به ما این امکان را می‌دهد که به صورت نقادانه‌تری به جنبه‌های

مختلف معرفت و تجربه انسانی بنگریم (بهشتی، ۱۳۸۲، صص ۲۱۴-۲۰۷). نظریات زیبایی‌شناسی ارتباطات گسترده‌ای با مفاهیم فلسفی دیگر مانند واقعیت، انسان‌شناسی، و اخلاق دارند و به عنوان ابزار تحلیلی مهم، درک عمیق‌تری از هنر و زیبایی و مسائل مرتبط با آنها فراهم می‌آورند. این نظریات به ما کمک می‌کنند تا به معنا و ارزش هنر و زیبایی پی ببریم و تأثیرات آنها بر روابط انسانی و مسائل اساسی زندگی را بهتر بفهمیم. بنابراین، نظریات زیبایی‌شناسی نقش کلیدی در تحلیل و بررسی هنر، زیبایی و سوالات بنیادی انسانی ایفا می‌کنند.

ظاهر کتاب شامل طرح جلد و مطالب پشت جلد و قطع کتاب

در هر نقد و بررسی، ابعاد کمی و کیفی اهمیت زیادی دارند، و این مسئله به‌ویژه در طراحی جلد کتاب صادق است. انتخاب رنگ‌ها و جزئیات گرافیکی جلد کتاب نقش مهمی در جلب توجه مخاطبان و ایجاد احساسات دارد. اگرچه به‌طور سنتی گفته می‌شود که نباید کتاب را از روی جلدش قضاوت کرد، اما ظاهر کتاب می‌تواند به‌طور قابل‌توجهی بر انتخاب یا عدم انتخاب آن توسط مخاطب تأثیر بگذارد. جلد کتاب به‌عنوان نمایانگر محتوا و شناسنامه‌ای برای کتاب عمل می‌کند و باید به خواننده کمک کند تا ژانر و موضوع کتاب را بشناسد. طراحی حرفه‌ای جلد، به‌ویژه با انتخاب المان‌های مناسب و مرتبط با محتوای کتاب، از اهمیت بالایی برخوردار است. سن، جنسیت و فرهنگ مخاطبان از جمله عواملی هستند که در انتخاب فونت، رنگ و طراحی جلد باید مدنظر قرار گیرند؛ عدم توجه به این عوامل می‌تواند منجر به کاهش جذابیت و فروش کتاب شود. خلاقیت در انتخاب المان‌ها، رنگ‌ها و فونت‌ها، نقش حیاتی در طراحی جلد دارد، زیرا انسان‌ها به زیبایی‌ها جذب می‌شوند. انتخاب مناسب رنگ‌ها می‌تواند احساسات مثبت یا منفی را القا کند؛ به‌طوری‌که یک انتخاب درست می‌تواند پیام کتاب را به‌خوبی منتقل کند، در حالی که انتخاب نادرست می‌تواند نتایج منفی به همراه داشته باشد. بنابراین، توجه به موضوع کتاب، مخاطبان هدف و فرهنگ جامعه در طراحی جلد بسیار مهم است. موفقیت در طراحی جلد، همانند سایر هنرها، نیازمند تجربه و تلاش است و تنها با آموزش رسمی حاصل نمی‌شود؛ بلکه تجربه عملی در این زمینه نقش بسزایی دارد.

در بحث طراحی جلد کتابی که نظریه‌هایی در زمینه تاریخ هنر را پوشش می‌دهد، لازم است به اهمیت تطابق میان نمایه جلد با مضمون و عنوان اثر توجه داشته باشیم. این تطابق نه تنها با ماهیت و محتوای کتاب همخوانی دارد بلکه به تداوم و توجیه عنوان کتاب نیز کمک می‌کند. در اینجا، طرح جلد کتاب با استفاده از اثر مشهور «پسر انسان» از رنه مگریت، نقاش سوررئالیست، انتخاب شده است که در دوران آخرین سال‌های زندگی او تا سال ۱۹۶۴ میلادی، خلق شده و در حال حاضر در مجموعه خصوصی نگهداری می‌شود. بسیاری از منتقدان این اثر را نمادی از خود هنرمند می‌دانند که در آثار خود، شخصیتی با کلاه لبه‌دار تکرار می‌کند. در این طرح این کتاب، سیب نقش مهمی را در رمزگشایی اثر دارد؛ زیرا جایگزین نمای چهره مرد شده است. این سیب، با ارتباطش با داستان‌های اسطوره‌ای و مذهبی، نقش مهمی را در ایجاد تضادها و معناهای ژرف‌تر اثر دارد (طاهری، ۱۳۹۷، صص ۱۸۸-۱۸۷). از دیدگاه مسیحی، سیب به‌عنوان نماد میوه ممنوعه، با داستان افسانه‌ای از هبوط انسان از بهشت و وسوسه گناه مرتبط است. عنوان اثر نیز ممکن است به این مفهوم اشاره داشته باشد. در تمامی این تفسیرها، دستیابی به سیب به‌عنوان نمادی از چیزی ممنوع، دشوار و با ذات نکوهیده است. اما فریب‌آوری این موضوع همواره انسان را به‌سوی خود می‌کشاند (طاهری، ۱۳۹۷، صص ۱۸۸-۱۸۷). تصویر سیب در این اثر، با

سؤالات و انتقادات معناداری را از جوامع و فرهنگ‌ها مطرح کند.

توصیه در خوانش این کتاب

کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» از نظر محتوا و تحلیل گفتگوهای بین‌المللی در زمینه هنر و تاریخ‌نگاری هنری، به طور کلی موفق عمل کرده است. یکی از نقاط قوت بارز این کتاب، رویکرد جامع و گسترده نویسنده در تحلیل نظریه‌های هنری است. وی با به‌کارگیری رویکردهای مختلفی از جمله تحلیل فرهنگی، فلسفی و تاریخ‌نگاری، به بررسی عمیقی از موضوعات مختلف نظریات زیبایی‌شناسی در هنر می‌پردازد که این امر باعث افزایش پویایی و کمیت کتاب می‌شود. همچنین، ارائه مطالب با توجه به مطالعات اجتماعی و تاریخی نیز از دیگر نقاط قوت این کتاب است. نویسنده با ارائه مطالبی که علاوه بر مفاهیم هنری، به زمینه‌های اجتماعی و تاریخی هم پرداخته‌اند، برای مخاطب درک عمیق‌تری از رابطه هنر و رویکردهای مختلف فراهم می‌آورد. با این حال، یکی از نقاط ضعف کتاب، ممکن است محدودیت‌های موضوعی در بررسی برخی از جنبه‌های هنری باشد. به عبارت دیگر، اگرچه نویسنده به طور کلی به بررسی گسترده از مباحث هنری پرداخته است، اما ممکن است برخی جنبه‌ها یا موضوعات مهم در زمینه هنر و زیبایی‌شناسی حتی از حیث پرداختی جامع‌تر از لحاظ نظریه پردازان این حوزه را مغفول گشته باشد که می‌تواند به محدودیت‌هایی در ارائه مطالب برخورد کند. در نهایت، با وجود نقاط ضعفی که ممکن است با جود داشته باشد، کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» به عنوان یک منبع مهم و جامع برای درک عمیق‌تر مفاهیم هنری و روابط آن با جوامع، توجه قابل توجهی را به خود جلب می‌کند و به عنوان یکی از منابع اصلی در زمینه هنر و تاریخ‌نگاری هنری قابل توصیه است.

این کتاب به خوانندگان کمک می‌کند تا با توسعه تفکر انتقادی خود، بهترین برداشت‌ها و تفسیرها را از هنر و تاریخ‌نگاری هنری ارائه دهند. با تحلیل مفاهیم، روش‌ها و رویکردهای مختلف در زمینه هنر، خوانندگان قادر خواهند بود نگاهی نو و پویا به این حوزه داشته باشند. این اثر به خوانندگان کمک می‌کند تا به درک عمیق‌تری از تاریخچه هنر و رابطه آن با جوامع انسانی بپردازند. با مطالعه آن، خوانندگان قادر خواهند بود ارتباطات پیچیده‌تری بین هنر و محیط اجتماعی و فرهنگی را درک کنند و به تحلیل‌های شفاف‌تری از این روابط دست یابند. بنابراین، به خوانندگانی که به دنبال گسترش دانش و درک عمیق‌تر از هنر و تاریخ‌نگاری هنری هستند، توصیه می‌شود که این کتاب را به دقت مطالعه کنند. زیرا می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا به تحلیل‌های پیچیده‌تری از مسائل هنری بپردازند و دیدگاه‌های جدیدی را در این زمینه بدست آورند.

نتیجه‌گیری

برآیند محتوای کتاب «نظریه برای تاریخ هنر» اثر *ایرینگ امرینگ*، حاکی از آن است که در تاریخ هنر، دو عنصر اصلی، یعنی «تاریخ هنر» و «نظریه‌پردازی در هنر» به‌گونه‌ای با یکدیگر پیوند خورده‌اند که امکان جدا کردن آن‌ها تقریباً غیرممکن به نظر می‌رسد. این دو عنصر، به شکل‌ها و گسترده‌های مختلفی در طول تاریخ هنر حضور داشته‌اند؛ بنابراین ویژگی‌هایی در هنر وجود دارد که اجازه می‌دهد ما به مجموعه‌ای از اشیاء و آثار، عنوان هنر را اختصاص دهیم. آفرینش‌های هنری قابل توجهی از دوران مختلف تاریخ، از جمله دوره‌های باستانی یونان، مصر، بین‌النهرین، هند، ایران و چین، شاهکارهایی را به همراه داشته‌اند. با این حال، شیوه تفسیر و دسته‌بندی این آفرینش‌ها در طول زمان متغیر بوده است. تمام تلاش‌ها برای نظریه‌پردازی درباره هنر، باهدف مشخص کردن ماهیت هنر، به یک نقطه توافق می‌رسند. این تلاش‌ها ممکن است به نتایج

استفاده از رمزنگاری، جایگزین چهره شخصیت می‌شود و این تضاد و جدال را با توجه به شیوایی نمادین به تصویر می‌کشاند. پوشیدگی چهره که معمولاً شناسه اصلی فرد است، باعث افزایش رازآلودی اثر می‌شود و انگیزه بیننده برای کشف رمزهای داخلی آن را افزایش می‌دهد (طاهری، ۱۳۹۷، ص ۱۸۸-۱۸۷).

تصویر ۱. جلد کتاب زبان اصلی «نظریه برای تاریخ هنر»

تصویر ۲. «پسر انسان» اثر رنه مگریت

از طرفی تصویر جلد کتاب که مردی با لباس‌های رسمی و کلاه لبه‌دار و یک سیب سبز در جلوی چهره‌اش معلق بوده و صحنه با پس‌زمینه‌ای از دریا و آسمان آبی، و دیواری در پایین تصویر که ممکن است به سازه‌های انسانی اشاره داشته باشد که با هم ترکیب شده است. این تصویر، با تأکید بر عنصر سیب که چهره مرد را پنهان کرده، به نظر می‌رسد بر اهمیت دادن به مسائل سطحی و کم‌اهمیت در زندگی اشاره دارد، در حالی که موضوعات مهم‌تر نادیده گرفته می‌شوند. این تصویر می‌تواند نمادی از نقد رویکردهای فردی و اجتماعی نسبت به مسائل اساسی در زندگی باشد. با توجه به نظریه‌های هنر، می‌توان تفسیرهای متفاوتی از این تصویر ارائه داد که منعکس‌کننده محدودیت‌ها و تفاوت‌های درک افراد است. درک و تفسیر این اثر هنری تحت تأثیر عواملی مانند زمینه فرهنگی، تجربیات شخصی و شرایط اجتماعی قرار می‌گیرد. بررسی محتوای این تصویر و تحلیل ابعاد مختلف آن، بخش مهمی از تفسیر هنری است. این تحلیل می‌تواند نقطه آغاز بحث و نقد مفهومی و ایدئولوژیکی باشد و نشان دهد که چگونه هنر می‌تواند

قطعی نرسند، اما تأثیرات قابل توجهی بر روی درک ما از هنر، فرآیند شکل‌گیری آن و نحوه‌ی درک از مراحل تاریخی هنر داشته‌اند. اصولاً، در نظریه‌پردازی هنر، به دنبال یافتن قطعیت نیستیم؛ زیرا هر نظریه ما را به جنبه‌های خاصی از هنر متمرکز می‌کند و باعث می‌شود تا نظریه‌ای عمیق‌تر از یک اثر هنری داشته باشیم که این موضوع باعث می‌شود فهم هنر را به‌عنوان یک پدیده ساده نگاه نکنیم. همان‌طور که آثار هنری همچون بسیاری از عناصر دیگر جهان، می‌توانند اندیشه‌های عمیقی را با خود به همراه بیاورند.

در باب تفکرات هنر، نظرات مختلفی در این کتاب طرح شده است؛ از کسانی که معتقدند هنر باید استقلال و آزادی خود را داشته باشد تا کسانی که فکر می‌کنند هنر به‌عنوان یک ابزار اجتماعی عمل می‌کند. این اختلاف نظرات می‌تواند در توسعه فرهنگی نقش بزرگی داشته باشد. بحث مطرح در اینجا، شامل تحلیل دلایل، روش‌ها و ارائه دیدگاه‌های متفاوت است. به‌طور خلاصه، نظریه‌پردازی در تاریخ هنر

پی‌نوشت

دقیقاً به ارزیابی و تحلیل نقاط قوت و ضعف گروه‌ها می‌پردازد. از این رو، این‌گونه فرآیندها از ما می‌خواهند تا درک بهتری از مفاهیم اساسی هنر، نظریه‌پردازی و روش‌های فکری درباره هنر و بازتاب آن در تاریخ را داشته باشیم. این شیوه ارائه مطالب کمک می‌کند تا مخاطب بتواند از میان دیدگاه‌های مختلف انتخاب کند و مفاهیم مرتبط با تاریخ و نظریه هنر را درک کند. یک نکته مهم دیگر این است که نظر درباره هنر، به شرایط مختلفی بستگی دارد، از جمله شرایط فرهنگی، اجتماعی و قوانین هر جامعه. همچنین، تمایل به انجام این فعالیت و اجتماعی در جهان برای آن وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت که این کتاب به‌عنوان یک منبع تازه منتشر شده در زمینه تاریخ هنر و نظریه‌پردازی در این زمینه اهمیت دارد و می‌تواند نقش مهمی در تأثیرگذاری بر دیدگاه و دانش مخاطبان خود، از جمله دانشمندان، هنرمندان و علاقه‌مندان به هنر داشته باشد. همچنین، با ارائه رویکردهای نوین در تحلیل و تفسیر آثار هنری، می‌تواند به تحولات فرهنگی و هنری در جامعه کمک کند و نقشی در شکل‌گیری و تغییرات فرهنگ هنری و ارزش‌های زیبایی ایفا کند.

¹ Jae Emerling

کتاب‌نامه

- اسفندیاری، آیه‌نا (۱۳۸۳)، نظریه‌هایی درباره تاریخ هنر، *هنرنامه*، ۲۵، امرلینگ، یانه (۱۴۰۰)، *نظریه برای تاریخ هنر*، ترجمه فریده آفرین، انتشارات حرفه هنرمند بهشتی، محمدرضا (۱۳۸۲)، جایگاه هنر در آموزش فلسفه و هنر، *نشریه هنر*، ۵۶، صص ۲۱۴-۲۰۷. چوبک، پریا، اکوان، محمد، شریف‌زاده، محمدرضا، رهبرنیا، زهرا (۱۴۰۰)، واکاوی نگرش دلوز درباره هستی انسان و نسبت آن با مخاطب در هنر تعاملی، *مجله علمی پژوهش‌های فلسفی*، دانشگاه تبریز، ۳۴، صص ۸۳-۹۹. دالوا، آن (۱۳۹۴)، *روش و نظریه‌های تاریخ هنر*، ترجمه: آناهیتا مقبلی و سید سعید حسینی، تهران: فخراکیا. دیکی، جورج (۱۳۸۷)، ماهیت نظریه هنر، مترجم: ابوالفضل مسلمی، *زیباشناخت*، ۱۸، صص ۶۳-۷۹. ذاکری، مهدی، طونی، حامد (۱۴۰۱)، نسبت هنر، زندگی و اخلاق در اندیشه هاییدگر، *نشریه تاملات اخلاقی*، دوره سوم، شماره ۱، صص ۲۶-۷. رستم بیگی، سمانه، زاویه، سعید (۱۳۹۳)، فلسفه تاریخ و تاریخ‌نگاری هنر از منظر سنتی و نوین، *کیمیای هنر*، سال ۳ / شماره ۱۰، صص ۳۵-۵۴. زاهدی، حیدر، نصری، امیر (۱۴۰۰)، *لم فلسفی ساختن هنر از منظر دریدا*، *مجله علمی پژوهش‌های فلسفی*، دانشگاه تبریز، ۳۴، صص ۱۴۱-۱۵۹. شاهنده، نوشین، نوذری، حسینعلی (۱۳۹۲)، «هنر» و «حقیقت» در نظریه زیباشناختی آدورنو، *حکما و فلسفه*، سال نهم، ۳، صص ۳۵-۶۰. طاهری، صدرالدین (۱۳۹۷)، تحلیل نشانه‌شناختی شیوه‌های رمزگذاری در آثار «رنه مگریت»، *مطالعات فرهنگ ارتباطات*، ۳۷، صص ۱۷۷-۱۹۴. عالی کلوگانی، مرضیه، شادقزوینی، پریسا (۱۳۹۶)، زیبایی‌شناسی ماشین در هنر آوانگارد روس بر مبنای نظریات مارکس، *باغ نظر*، ۴۸، صص ۴۳-۵۶. عبدالکریم زاده، پونه؛ افضل طوسی عفت السادات؛ حاتم، غلامعلی (۱۳۹۵)، *گفت‌وگو تمدن و تاریخ هنر ایران با رویکرد نظریه میشل فوکو*، (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه الزهرا (س)، دانشکده هنر و معماری. فرکلاف، نورمن (۱۳۷۹)، *تحلیل انتقادی گفتمان*، ترجمه فاطمه شایسته پیران؛ شعبان علی بهرام پور؛ رضا ذوق‌دار مقدم؛ رامین کریمی‌ان؛ پیروز ایزدی؛ محمود نیستانی؛ محمدجواد غلامرضا کاشی، ویراستاران محمد نبوی؛ مهران مهاجر، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها، تهران. کشمیرشکن، حمید (۱۳۹۶)، *درآمدی بر نظریه و اندیشه‌ی انتقادی در تاریخ هنر*، تهران: نشر چشمه، گیلگمش. محمدی، سیده عابده (۱۳۹۸)، *تحلیل انتقادی شیوه‌های تاریخ‌نگاری هنر معاصر ایران*، (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، محمدرضا مریدی، دانشگاه هنر تهران، دانشکده علوم نظری و مطالعات عالی هنر. مسگری، احمدعلی اکبر، ساعتچی، سیدمحمد مهدی (۱۳۹۲)، تحول زیبایی‌شناسی در فلسفه هنر هگل، *دوفصلنامه فلسفی شناخت*، ۶۹، صص ۱۲۷-۱۴۵. مقبلی، آناهیتا، حسینی، سعید (۱۳۹۴)، روش‌ها و نظریه‌های تاریخ هنر، *فصلنامه نقد کتاب هنر*، سال ۲ / شماره ۷، صص ۱۹۱-۱۹۸. مکاریک، ریما ایزنا (۱۳۸۵)، *دانشنامه‌ی نظریه‌های ادبی معاصر*، ترجمه‌ی مهران مهاجر، محمد نبوی، چاپ دوم، تهران، انتشارات آگه. منصور، محمد امیر (۱۳۹۶)، از زیباشناسی تازیبایی شناسی، *فصلنامه هنر و تمدن شرق*، ۱۸، صص ۳-۶. مهدی‌نژاد، غلامحسین (۱۳۹۹)، رویکردی جامعه‌شناختی به رسالت هنرمند متعهد؛ نمونه مطالعاتی: نقاشی‌های نهضت بیداری اسلامی، *جامعه‌شناسی هنر و ادبیات*، دوره ۱۲، شماره ۱، صص ۱۹۹-۲۰۰. یوسفی کیاسرائی، محدثه (۱۴۰۱)، *تاریخ اسلام و ایران در کتاب تاریخ تمدن ویل دورانت*، (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، به راهنمایی و مشاوره؛ چنگیزی اردالی، اسماعیل؛ محمدی، حسین، دانشگاه خوارزمی. یونسی، آریا (۱۳۹۴)، *نقد کتاب‌های تخصصی، فصلنامه نقد کتاب اطلاع‌رسانی و ارتباطات*، دوره ۲، شماره ۸-۷، صص ۲۵۳-۲۵۹.

Emerling, Jae (2006), *Theory for art history*, New York: Routledge

URL: <https://coaa.charlotte.edu/people/jae-emerling> [access date: 2023/12/10]